

แผนการปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
ความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
ในการคุ้มครองนักเรียนและนักศึกษานอกสถานศึกษา
การเฝ้าระวังดูแลนักเรียนและนักศึกษา
ของศูนย์ส่งเสริมรักษาสภาพสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

แผนปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา (พสน.) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยศูนย์เสมารักษ์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ผู้รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติหน้าที่ พสน. มีความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามกรอบภารกิจความรับผิดชอบ ของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ ว่าด้วยการส่งเสริม ความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ศูนย์เสมารักษ์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการ ประสานงาน ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในจังหวัด และเป็นกลไกสำคัญที่มีหน้าที่ ในการติดต่อประสานงานและบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ได้กล่าวถึงหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม และแนวทางปฏิบัติงานที่สำคัญ โดยเฉพาะการเฝ้าระวังและคุ้มครองนักเรียนและนักศึกษา นอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของ พสน. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนปฏิบัติงานนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ พนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
พฤศจิกายน ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ : ข้อมูลพื้นฐาน	๑
ส่วนที่ ๒: กรอบกฎหมาย อำนาจ และหน้าที่ของ พสน.	๒
ส่วนที่ ๓: การวิเคราะห์และยุทธศาสตร์ของศูนย์เสมารักษ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา	๔
ส่วนที่ ๔: แผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรมหลัก	๕
ส่วนที่ ๕: แนวทางการปฏิบัติงานและเทคนิคเฉพาะกิจ	๗

ส่วนที่ ๑ : ข้อมูลพื้นฐาน

หลักการและเหตุผล

๑.๑ บทนำและหลักการและเหตุผล

การส่งเสริมความประพฤติและคุ้มครองนักเรียนเป็นภารกิจที่มีผลบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้ง พสน. เพื่อดูแลและส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสมแก่นักเรียนและนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอดส่องดูแล พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่เกิดขึ้นนอกสถานศึกษา เพื่อเป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานไว้ล่วงหน้า

แผนปฏิบัติการนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็น เครื่องมือกำหนดเป้าหมายในการทำงาน ในแต่ละปี ให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และตอบสนองต่อจุดเน้นเชิงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติงาน

๑. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างความสำเร็จให้กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน
๒. เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงที่นักเรียนและนักศึกษาจะประพฤติฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานไว้ล่วงหน้า
๓. เพื่อลดความผิดพลาดและความซ้ำซ้อนในการทำงาน
๔. เพื่อให้มีการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (พสน.) ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
๕. เพื่อให้การดำเนินการเฝ้าระวังและคุ้มครองนักเรียนนอกสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๑.๓ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

๑. พนักงานเจ้าหน้าที่ (พสน.) หมายความว่า บุคคลในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติภารกิจการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
๒. ศูนย์เสมารักษ์ หมายความว่า ศูนย์กลางในการประสานงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา รองรับนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
๓. นักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด หมายความว่า นักเรียนและนักศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ที่ประพฤติตนไม่สมควร ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย

ส่วนที่ ๒: กรอบกฎหมาย อำนาจ และหน้าที่ของ พสน.

๒.๑ สารสำคัญทางกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานของ พสน. อาศัยอำนาจตาม

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ ว่าด้วยการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
๒. กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และ (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒)
๓. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
๔. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
๕. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา

๒.๒ อำนาจดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ (พสน.)

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดำเนินการตาม มาตรา ๖๖ เพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ดังต่อไปนี้:

๑. สอบถาม ครู/อาจารย์/หัวหน้าสถานศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัย และสติปัญญาของนักเรียนที่ฝ่าฝืน มาตรา ๖๔
๒. เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา มารับตัวนักเรียน/นักศึกษา เพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอน
๓. ให้คำแนะนำ แก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอน
๔. เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บน ว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืน มาตรา ๖๔ อีก
๕. สอดส่องดูแล รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงให้ประพฤติในทางมิชอบ (ภารกิจหลักในการออกตรวจนอกสถานศึกษา)
๖. ประสานงาน กับผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น

นอกจากนี้ ตามมาตรา ๖๗ พสน. มีอำนาจ เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนหรือนักศึกษา ในการปฏิบัติงานต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อน

อำนาจพิเศษในการกักตัว ตามคำสั่ง คสช. ที่ ๓๐/๒๕๕๙: พสน. มีอำนาจ กักตัวนักเรียนและนักศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุ เป็นการชั่วคราว ไม่เกินหกชั่วโมง เพื่อนำส่งพนักงานตำรวจ ผู้บริหาร หรือผู้ปกครอง

๒.๓ พฤติกรรมที่นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติ (กฎกระทรวงฯ)

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ พสน. ต้องเฝ้าระวังนอกสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวงฯ พ.ศ. ๒๕๔๘ และ ๒๕๖๒ ได้แก่

๑. เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการเล่น
๒. พกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด
๓. ซื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมีพิษ บุหรี่ หรือยาเสพติด

๔. ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อกระทำการดังกล่าว
๕. แสดงพฤติกรรมทางซู้สาว ซึ่งไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ หรือกระทำการลามกอนาจาร
๖. เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
๗. ออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืน เพื่อเที่ยวเตร่หรือรวมกลุ่ม อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
๘. ลักทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ข่มขู่ หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์สินบุคคลอื่น

ส่วนที่ ๓: การวิเคราะห์และยุทธศาสตร์ของศูนย์เสมารักษ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

๓.๑ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพื้นที่นครราชสีมา

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลร่วมกันต่อการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่:

- ๑. ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา (มีอิทธิพลสูงสุด)
- ๒. ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
- ๓. ปัจจัยด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ดังนั้น แผนปฏิบัติงานของศูนย์เสมารักษ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จะต้องเน้นการสนับสนุนด้านการติดตามประเมินผลและการประสานงานกับครูที่ปรึกษาและผู้บริหารอย่างเข้มข้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๓.๒ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของศูนย์เสมารักษ์

ศูนย์เสมารักษ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา กำหนด ๓ ยุทธศาสตร์หลักเพื่อให้สอดคล้องกับการกิจของ พสน. และปัจจัยความสำเร็จในพื้นที่:

ยุทธศาสตร์ (Strategy)	เป้าประสงค์ (Goal)	กลยุทธ์ (Tactics)	ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)
ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การเฝ้าระวังเชิงรุก (Proactive Surveillance) (ม.๖๖(๕), ม.๖๗)	นักเรียน/นักศึกษาได้รับการคุ้มครองดูแลนอกสถานศึกษา ลดพฤติกรรมเสี่ยง	๑.๑ จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานออกตรวจในจุดเสี่ยงและแหล่งมั่วสุม (เช่น ร้านเกม, ร้านสุรา, ที่สาธารณะ)	จำนวนครั้งของการออกปฏิบัติงานลาดตระเวน
		๑.๒ ดำเนินการตรวจสอบตามอำนาจ ม.๖๗ (แสดงบัตรเข้าพื้นที่ต้องสงสัย) และปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด	ร้อยละของการดำเนินการตามขั้นตอนและใช้แบบฟอร์มที่กำหนด
ยุทธศาสตร์ที่ ๒: การบูรณาการเครือข่ายและการส่งต่อ (Networking & Referral) (ม.๖๖(๖))	เครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และผู้ปกครองรับทราบพฤติกรรม	๒.๑ ประสานงานกับตำรวจและหน่วยงานสหวิชาชีพในการระงับเหตุรุนแรงและให้ความช่วยเหลือ	ร้อยละความสำเร็จในการส่งมอบตัวนักเรียนให้แก่ผู้ปกครอง/สถานศึกษา
		๒.๒ จัดทำหนังสือแจ้งเหตุและขอความร่วมมือผู้ปกครอง (ม.๖๖(๔))	จำนวนครั้งของการเชิญผู้ปกครองมาพบและทำทัณฑ์บน
ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การติดตามและประเมินผลอย่างเข้มข้น (Intensive Monitoring)	มีการจัดการข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นระบบ พร้อมทั้งติดตามผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนรายกรณี	๓.๑ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานรายเดือน/รายปี (พสน. ๑๒)	ความครบถ้วนของการรายงานผลประจำเดือน
		๓.๒ ติดตามผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา นักเรียนหลังจากส่งมอบตัวครบ ๑-๓ เดือน	จำนวนรายงานผลการติดตามนักเรียนรายกรณีที่ถูกจัดทำ

ส่วนที่ ๔: แผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรมหลัก

แผนปฏิบัติการ (Project Plan) นี้จะใช้รูปแบบตามองค์ประกอบของการเขียนโครงการ โดยเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนักเรียนนอกสถานศึกษา:

๔.๑ โครงการพัฒนาการส่งเสริมศักยภาพการตรวจ ติดตามความประพฤติ นักเรียนและนักศึกษา

องค์ประกอบโครงการ	รายละเอียด
ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาการส่งเสริมศักยภาพการตรวจ ติดตามความประพฤติ นักเรียนและนักศึกษา
สนองยุทธศาสตร์ที่	ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
ลักษณะของโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
หลักการและเหตุผล	เพื่อสอดส่องดูแลและรายงานพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ซุกซ่อนให้นักเรียนประพฤติมิชอบ เน้นการออกตรวจเพื่อเฝ้าระวังเหตุพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนและนักศึกษา สร้างความปลอดภัยในช่วงเทศกาลสำคัญ
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุน เฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข ดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิของนักเรียนและนักศึกษา ประสานบูรณาการการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. เพื่อ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ในระดับพื้นที่ ๓. เพื่อกำหนดมาตรการ แนวทางและแผนปฏิบัติงานของศูนย์เสมารักษ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ในการบูรณาการและขับเคลื่อนกลไกการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในระดับพื้นที่
หน่วยงานและผู้รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบภายใน: พสน. ศูนย์เสมารักษ์ ศธจ.นครราชสีมา ผู้รับผิดชอบภายนอก: เจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
ระยะเวลาดำเนินโครงการ	ตลอดปีการศึกษา (เน้นช่วงเวลาหลังเลิกเรียน วันหยุด และเทศกาลสำคัญ)
สถานที่ดำเนินงาน	จุดเสี่ยง/แหล่งมั่วสุม (ร้านเกม, ร้านจำหน่ายสุรา/บุหรี่, พื้นที่สาธารณะ) ในจังหวัดนครราชสีมา
วิธีดำเนินงาน/ขั้นตอน	๑. แสดงบัตรประจำตัว พนักงานเจ้าหน้าที่ ๒. บันทึกข้อมูล ที่เกี่ยวกับนักเรียนและพฤติการณ์การกระทำ ณ สถานที่ที่พบ ๓. ซักถามข้อเท็จจริง โดยไม่บังคับ ช่มชู้ หรือทำให้หวาดกลัว รวมทั้งให้การอบรมสั่งสอนอย่างสุภาพ ๔. นำตัวไปส่งมอบ แก่ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ปกครอง. ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้ จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ ๕. กรณีพบสิ่งผิดกฎหมาย: หากตรวจพบสิ่งผิดกฎหมาย ให้ดำเนินการแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ควรดำเนินการยึดของกลาง

๔.๒ โครงการที่ ๒: โครงการสร้างความเข้มแข็งเครือข่าย พสน. และระบบส่งต่อ

องค์ประกอบโครงการ	รายละเอียด
ชื่อโครงการ	โครงการสร้างความเข้มแข็งเครือข่าย พสน. และระบบส่งต่อ (Referral System)
สนองยุทธศาสตร์ที่	ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
ลักษณะของโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
หลักการและเหตุผล	เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ พสน. และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ตำรวจ, ผู้ปกครอง, พม.) เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
วัตถุประสงค์	๑. เพื่อจัดให้มีการแต่งตั้ง พสน. เป็นสมาชิกเครือข่ายปฏิบัติงานประจำอำเภอ. ๒. เพื่อให้มีการประสานงานกับผู้บังคับบัญชาของเครือข่ายเพื่ออนุญาตให้บุคลากรออกปฏิบัติงาน ๓. เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเบื้องต้นในกรณีนักเรียนมีปัญหาซับซ้อน (เศรษฐกิจ/กฎหมาย)
หน่วยงานและผู้รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบภายใน: ศูนย์เสมารักษ์ ศจร.นครราชสีมา ผู้รับผิดชอบภายนอก: ผู้ว่าราชการจังหวัด (อำนาจการแต่งตั้ง), เจ้าหน้าที่ตำรวจ, พม., กระทรวงยุติธรรม
กลุ่มเป้าหมาย	พสน. เครือข่ายประจำอำเภอ, สถานศึกษาในพื้นที่, ผู้ปกครอง
วิธีดำเนินงาน/ขั้นตอน	๑. จัดตั้งและมอบหมาย: จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์เสมารักษ์เป็นสมาชิกเครือข่ายปฏิบัติงานประจำอำเภอ ๒. ประสานงานอนุญาต: จัดทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บังคับบัญชาของเครือข่ายอำเภอ ๓. การส่งต่อกรณีซับซ้อน: กรณีนักเรียนมีปัญหาด้านกฎหมายหรือคดีความให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม กรณีปัญหาเศรษฐกิจ เป็นหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

ส่วนที่ ๕: แนวทางการปฏิบัติงานและเทคนิคเฉพาะกิจ

๕.๑ ขั้นตอนการปฏิบัติงานเมื่อพบนักเรียนที่ประพฤตินไม่เหมาะสม

พสน. ต้องปฏิบัติตามระเบียบและค่านึงถึงอายุและสภาพจิตใจของนักเรียน

๑. แสดงบัตรประจำตัว พนักงานเจ้าหน้าที่

๒. บันทึกข้อมูล ที่เกี่ยวกับนักเรียนและพฤติการณ์การกระทำ ณ สถานที่ที่พบ

๓. ซักถามข้อเท็จจริง โดยไม่บังคับ ชมเชย หรือทำให้หวาดกลัว รวมทั้งให้การอบรมสั่งสอน

อย่างสุภาพ

๔. นำตัวไปส่งมอบ แก่ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ปกครอง. ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้ จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

๕. กรณีพบสิ่งผิดกฎหมาย: หากตรวจพบสิ่งผิดกฎหมาย ให้ดำเนินการแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ควรดำเนินการยึดของกลาง

๕.๒ เทคนิคและแนวทางการปฏิบัติงานเฉพาะกิจ

๑. การปฏิบัติงานฉันท์ครูกับศิษย์: ในการปฏิบัติหน้าที่ พสน. ควรใช้วิธีการปฏิบัติเยี่ยงครูกับศิษย์ และใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสัมภาษณ์หาข้อเท็จจริง

๒. กรณีพบนักเรียนหลายคน: หากพบนักเรียนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ให้ แยกตัวออกจากกัน เพื่อซักถาม

๓. กรณีนักเรียนให้ข้อมูลเป็นเท็จ/ไม่ให้ความร่วมมือ: ควรสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง และใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องมือสื่อสารเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง

๔. กรณีทะเลาะวิวาท (เหตุซึ่งหน้า): ต้อง สังเกตการณ์ประเมินสถานการณ์ และ ประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในเขตพื้นที่พื้นที่ เพื่อระงับเหตุตาม ม.๖๖ สามารถใช้อำนาจกักตัวชั่วคราว ไม่เกินหกชั่วโมง ตามคำสั่ง คสช. ที่ ๓๐/๒๕๕๙

๕.๓ การส่งต่อข้อมูลและการใช้แบบฟอร์ม พสน.

หลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้น พสน. ต้องมีการจัดทำบันทึกและรายงานผลโดยใช้แบบฟอร์มที่กำหนดในภาคผนวก ก:

แบบฟอร์ม	การนำไปใช้/วัตถุประสงค์ (ตัวอย่าง)
พสน. ๕ และ ๕.๑	แบบสรุปผลการปฏิบัติงาน และแบบบันทึกเวลาปฏิบัติงาน (ใช้รายงานหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจ)
พสน. ๖	แบบสรุปข้อมูลนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤตินไม่เหมาะสม
พสน. ๗ และ ๗.๑	แบบบันทึกทะเบียนประวัติและการซักถามข้อเท็จจริง (ใช้ในการซักถาม ณ สถานที่พบการกระทำ) และแบบบันทึกกรณีพกพาอาวุธ/สิ่งต้องห้ามร้ายแรง
พสน. ๘	แบบส่งมอบตัวนักเรียนและนักศึกษา (ใช้ส่งมอบแก่ผู้บริหาร/ผู้ปกครอง).
พสน. ๙ และ ๑๑	แบบแจ้งเหตุนักเรียน/นักศึกษาประพฤติไม่เหมาะสม และแบบขอความร่วมมือผู้ปกครองในการดูแลความประพฤติ
พสน. ๑๒	แบบสรุปรายชื่อนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤตินไม่เหมาะสม (ใช้ในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน)

๕.๔ การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพื้นที่นครราชสีมา

๑. การรายงานผลรายเดือน: จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน (แบบ พสน. ๑๒) รายงานต่อผู้บังคับบัญชา

๒. การติดตามผลรายกรณี: พสน. ต้องดำเนินการติดตามและประสานงานการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนและนักศึกษาประพฤติตนไม่เหมาะสม หลังจากส่งมอบตัวให้กับสถานศึกษาหรือผู้ปกครอง ครบระยะเวลา หนึ่งเดือนหรือสามเดือน

๓. การประเมินประจำปี: จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี และข้อมูลสารสนเทศ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

บทสรุป

แผนปฏิบัติงานนี้มุ่งเน้นการขับเคลื่อนภารกิจของศูนย์เสมารักษ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นครราชสีมา ในการเฝ้าระวังและคุ้มครองนักเรียน/นักศึกษานอกสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นการทำงานเชิงรุก และการบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง การลงโทษนักเรียนต้องกระทำเท่าที่สมควรเพื่อการอบรมสั่งสอน โดยมีเจตนาที่จะแก้นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนให้ รู้สำนึกในความผิดและกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป

อุปมาอุปไมย: ภารกิจของ พสน. ในการเฝ้าระวังนอกสถานศึกษา เปรียบได้กับการเป็น "สายตรวจป้องกันเพลิง" ที่ไม่ได้มีหน้าที่ดับเพลิง (การลงโทษในสถานศึกษา) โดยตรง แต่มีหน้าที่ในการตรวจตราและเตือนภัย ในจุดเสี่ยงต่าง ๆ (เช่น แหล่งมั่วสุม) เพื่อยับยั้งไม่ให้เกิดประกายไฟ (พฤติกรรมเสี่ยง) และหากพบเหตุการณ์รุนแรง จะรีบแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ตำรวจ) ทันที พร้อมทั้งส่งต่อ "เชื้อเพลิงที่เปี่ยมขึ้น" (นักเรียน) กลับคืนสู่ "โกดังเก็บที่ปลอดภัย" (ผู้ปกครอง/สถานศึกษา) เพื่อให้ได้รับการอบรมดูแลอย่างเหมาะสมต่อไป

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
คุ้มครองเด็ก
พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖
เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๘
และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖”

มาตรา ๒^{*} พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕
(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

^{*} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๙๕ ก/หน้า ๑/๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

(๒) จัดการศึกษา อบรม และฝึกอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๓) แก้ไขความประพฤติ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายจิตใจแก่เด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๔) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพไปแล้ว

มาตรา ๖๐ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานพัฒนาและฟื้นฟูมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับเด็กที่จำต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายหรือจิตใจไว้ปกครองดูแล

(๒) ทำการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูเด็กแต่ละคน

(๓) จัดการศึกษา ฝึกอบรม สั่งสอน บำบัดรักษา แนะนำ และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมแก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ระหว่างการปกครองดูแล

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้เจ้าของ ผู้ปกครองสวัสดิภาพ และผู้ปฏิบัติงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ ักขัง ทอดทิ้ง หรือลงโทษเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลโดยวิธีการรุนแรงประการอื่น เว้นแต่กระทำเท่าที่สมควรเพื่ออบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๗

การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

มาตรา ๖๓ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะนำ ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๔ นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๕ นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา

ของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น เพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

เมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำเท่าที่สมควรเพื่อการอบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวดนี้มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัยและสติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๔

(๒) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้น กำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอนต่อไป

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน หรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้ นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ อีก

(๕) สอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนหรือนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(๖) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหมวดนี้

มาตรา ๖๗ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนหรือนักศึกษา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อน และให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘ กองทุนคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๖๘ ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองเด็ก” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘^๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตน ดังต่อไปนี้

(๑) หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน

(๒) เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการเล่น

(๓) พกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด

(๔) ชื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมีเมา บุหรี่ หรือยาเสพติด

(๕) ลักทรัพย์ ครอบครองทรัพย์ ข่มขู่ หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์สินบุคคลอื่น

(๖) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๗) แสดงพฤติกรรมทางซู้สาวซึ่งไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ

(๘) เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

(๙) ออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืน เพื่อเที่ยวเตร่หรือรวมกลุ่ม อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

ข้อ ๒ ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษากำหนดระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้

จาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กฎกระทรวง

กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๖) และ (๗) ของข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติ
ของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๖) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะ
ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรวมกลุ่มหรือมั่วสุม
เพื่อกระทำการดังกล่าว

(๗) แสดงพฤติกรรมทางซู้สาวอันไม่เหมาะสม กระทำการลามกอนาจาร แต่งกายล่อแหลม
หรือไม่เรียบร้อยในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือแต่งเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาไม่เรียบร้อย”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความใน (๙) ของข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติ
ของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๙) เทียบเตรนนอกสถานที่พัก รวมกลุ่ม หรือมั่วสุมอันเป็นการสร้างความเดือดร้อน
ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ณัฐพล ทีปสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง
เด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่
ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤติ
นักเรียนและนักศึกษา ตามหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๔ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน
และนักศึกษาดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความประพฤติ
การศึกษา นิสัยและสถิติปัญหาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติ
ของนักเรียนและนักศึกษา หรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

(๒) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษา
นั้นกำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อว่ากล่าว อบรม สั่งสอน ต่อไป

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้
นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา หรือ
ระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาอีก

(๕) สอดส่อง ดูแล รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติเกี่ยวกับ
พฤติกรรมของบุคคล หรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนและนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(๖) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือ
พนักงานเจ้าหน้าที่อื่น

ข้อ ๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นนักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติตนไม่เหมาะสม
ตามกฎหมายว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา หรือระเบียบของโรงเรียนหรือ
สถานศึกษาให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) แสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือนักศึกษา และพฤติการณ์การกระทำ ณ สถานที่ที่พบการกระทำนั้น

(๓) ซักถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนหรือนักศึกษา โดยไม่บังคับ ช่มชู้ กลั่นแกล้งหรือทำให้เกิดความหวาดกลัว รวมทั้ง ให้การอบรมสั่งสอนอย่างสุภาพ และช่วยเหลือ ในเบื้องต้น โดยคำนึงถึงอายุและสภาพจิตใจของนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) นำตัวไปส่งมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนและนักศึกษา นั้น เพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไป มอบได้จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

ข้อ ๖ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบนักเรียนหรือนักศึกษาที่มีพฤติการณ์เข้าข่าย กระทำความผิดทางอาญา และอาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง หรือก่อเหตุทะเลาะวิวาทจนไม่ อาจควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ ให้แจ้งเจ้าพนักงานตำรวจ เพื่อระงับเหตุ รวมทั้งให้ประสานงานกับ โรงเรียนหรือสถานศึกษา และส่วนราชการต้นสังกัดโดยเร็ว

ข้อ ๗ ในกรณีที่มีนักเรียนหรือนักศึกษาถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา และถูกจับกุมควบคุมตัว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานให้สถานศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อให้การ สงเคราะห์ช่วยเหลือเบื้องต้นโดยเร็ว

ข้อ ๘ ส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการ อาจจัดให้มีศูนย์การประสานงาน ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา หรือในเขตพื้นที่จังหวัด แล้วแต่ กรณีเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มี อำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘
อดิศักดิ์ โพธารามิก

คุณากร/ผู้จัดทำ

๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง
เด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและ
นักศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียน
และนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือ
นักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

“ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา” หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่
ผู้อำนวยการ อธิการบดี หรือหัวหน้าของโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นของ
โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

“กระทำความผิด” หมายความว่า การที่นักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติฝ่าฝืน
ระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกฎกระทรวงว่าด้วยความ
ประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

“การลงโทษ” หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด
โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ข้อ ๕ โทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด มี ๔ สถาน ดังนี้

(๑) วากล่าวตักเตือน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

(๒) ทำทัณฑ์บน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

(๓) ตัดคะแนนความประพฤติ

(๔) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

ข้อ ๖ ห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือ
ลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และ
ความร้ายแรงของพฤติกรรมประกอบการลงโทษด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษา

๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนพิเศษ ๓๕ ง/หน้า ๑๘/๒๖ เมษายน ๒๕๔๘

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก้นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนหรือนักศึกษาให้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป
ให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือผู้ที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา มอบหมายเป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษนักเรียน นักศึกษา

ข้อ ๗ การกล่าวกล่าวตักเตือน ใช้ในกรณีนักเรียนหรือนักศึกษากระทำความผิดไม่ร้ายแรง

ข้อ ๘ การทำทัณฑ์บนใช้กรณีนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียนหรือนักศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา หรือกรณีทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษา หรือฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษา หรือได้รับโทษว่ากล่าวตักเตือนแล้ว แต่ยังไม่เข็ดหลาบ

การทำทัณฑ์บนให้ทำเป็นหนังสือ และเชิญบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาบันทึก รับทราบความผิดและรับรองการทำทัณฑ์บนไว้ด้วย

ข้อ ๙ การตัดคะแนนความประพฤติ ให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษากำหนด และให้ทำบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๐ ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ใช้ในกรณีที่นักเรียนและนักศึกษากระทำความผิดที่สมควรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
การจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ข้อ ๑๑ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้และให้อำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘
อดิศักดิ์ โพธิ์ราเมิก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คุณากร/ผู้จัดทำ
๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๓๐/๒๕๕๙

เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา

โดยที่ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน รวมทั้งเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคม แต่เนื่องจาก มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทันต่อสถานการณ์ ทำให้เกิด อุปสรรคในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของนักเรียนและนักศึกษา จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปและจัดระเบียบ ในสังคม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มีอำนาจกักตัวนักเรียนและนักศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือ เตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าว เป็นการชั่วคราวไม่เกินหกชั่วโมง เพื่อนำส่งเจ้าพนักงานตำรวจ ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา บิดามารดาหรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒ บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และ ยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาใน ปกครองรวมกลุ่มเพื่อก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าว และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวติดตามและสอดส่องให้มีการดำเนินการ อย่างเคร่งครัด

ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษารวมกลุ่มเพื่อกระทำการ ตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่เป็น นักเรียนและนักศึกษา แล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้องที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็กและเยาวชนที่เป็น นักเรียนและนักศึกษาดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกัน มิให้กระทำความผิดอีก หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานานุรูป แต่จะเรียก เงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาได้กระทำ ความผิดดังกล่าวซ้ำอีกให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ข้อ ๓ ผู้ใดกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุน ให้นักเรียน หรือนักศึกษาฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้นักเรียนหรือนักศึกษาไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตเพราะการทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๔ ให้โรงเรียนและสถานศึกษามีหน้าที่จัดให้มีกิจกรรมในการแนะแนวเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนและนักศึกษาทะเลาะวิวาท โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

ข้อ ๕^๑ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

นายกฤตพล ชุตติกุลเกียรติ
นายสุทธินาถ ทานนท์

นางอัญชญา พงษ์จะโปะ
นางอัมพร เพลิดดอน
นางอุไรพร ทองเปลว

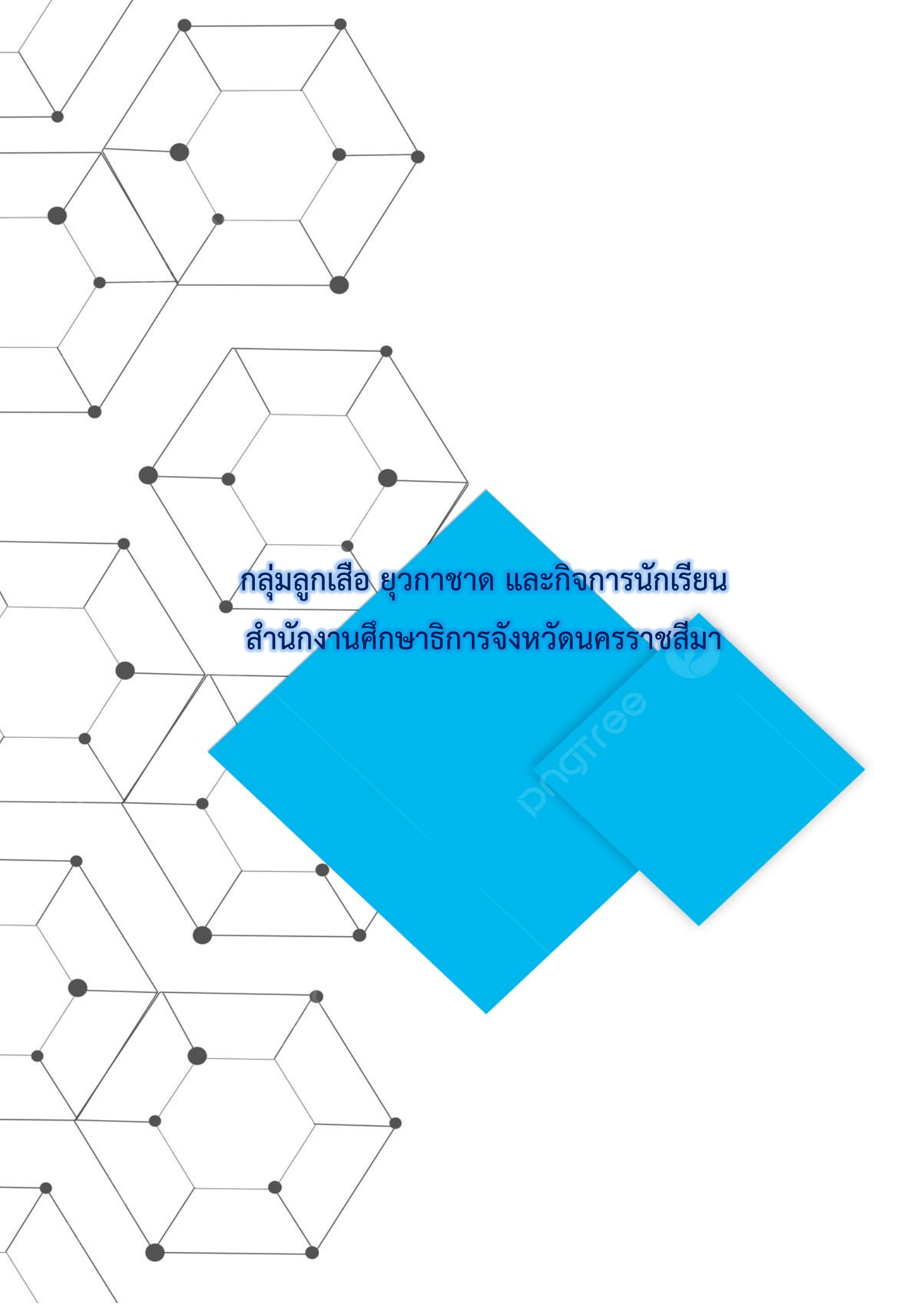
นางสาวสุทธิดารัตน์ บุชาญาติ
นายเกริกเกียรติ กฤษกลาง
นางสาวนิตยา นามตาแสง
นางภัทราวรรณ ทองเดช

ที่ปรึกษา

ศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
รองศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการกลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน รักษาการในตำแหน่ง
นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการพัสดุชำนาญการ
นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
พนักงานพิมพ์ ส ๔

กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา